

Početna stranica>Sudski postupci>Građanski predmeti>**Sud koje države je nadležan?**

Sud koje države je nadležan?

Litva

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Člankom 12. Zakona o sudovima (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) uspostavlja se jedinstveni pravosudni sustav koji čine sudovi opće nadležnosti i sudovi posebne nadležnosti.

Sudovi opće nadležnosti (prvostupanjski sudovi, okružni i regionalni) rješavaju sve građanske predmete koji obuhvaćaju sporove koji se odnose na građanskopravne, obiteljske i radne odnose, odnose u području intelektualnog vlasništva, stečaja, restrukturiranja ili druge privatne odnose ili koji proizlaze iz njih; takvi sudovi rješavaju predmete i u izvanrednim sudskim postupcima te odlučuju o zahtjevima u pogledu prihvatanja i izvršenja presuda stranih sudova i arbitražnih sudova u Republici Litvi (članak 22. Zakona o parničnom postupku (*Civilinio proceso kodeksas*)).

Specijalizirani sudovi, tj. upravni sudovi (regionalni upravni sudovi) rješavaju upravne predmete koji proizlaze iz upravnih pravnih odnosa.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Tužitelj može podnijeti tužbeni zahtjev sudu koji odabere u skladu sa sljedećim uvjetima:

tužbeni zahtjev protiv tuženika čije je mjesto boravišta nepoznato može se podnijeti u skladu s lokacijom njegove imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev protiv tuženika koji nema mjesto boravišta u Republici Litvi može se podnijeti u skladu s lokacijom imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta u Republici Litvi;

tužbeni zahtjev za dodjelu naknade za uzdržavanje i za utvrđivanje očinstva može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev za naknadu štete zbog narušenog zdravlja osobe, uključujući smrt, može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta tužitelja ili mjestom gdje je šteta pretrpljena;

tužbeni zahtjev za naknadu materijalne štete može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta (sjedištem poslovanja) ili mjestom gdje je nastala šteta;

tužbeni zahtjev za naknadu štete prouzročene protupravnom osudom, protupravnom primjenom mjera zadržavanja, protupravnim pritvorom, protupravnom primjenom postupovnih sredstava ograničavanja ili protupravnom upravnom kaznom (uhićenjem), uključujući štetu nastalu zbog protupravnih radnji suca ili suda tijekom rasprave o građanskom predmetu može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev u pogledu sporazuma/ugovora u kojemu se navodi mjesto izvršenja može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom izvršenja navedenim u tom sporazumu/ugovoru;

tužbeni zahtjev u pogledu djelovanja u svojstvu skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom boravišta (sjedištem) skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na potrošačke ugovore može se isto tako podnijeti u skladu s potrošačevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na djelatnosti podružnice pravnog subjekta može se isto tako podnijeti u skladu sa sjedištem poslovnice;

tužbeni zahtjev za naknadu štete nastale sudarom brodova i izvršenje naknada štete za pomoć i spašavanje na moru, uključujući sve druge predmete u kojima je spor nastao iz pravnih odnosa koji uključuju pomorski promet može se isto tako podnijeti u skladu s lokacijom ili lukom gdje je registriran brod tuženika.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Građanskopravne predmete u prvom stupnju rješavaju okružni i regionalni sudovi (članak 25. Zakona o parničnom postupku).

U skladu s općim pravilom utvrđenim u tom Zakonu, okružni sudovi rješavaju sve građanskopravne predmete. Iznimka od općeg pravila jest da određeni predmeti spadaju pod nadležnost regionalnih sudova ili pod isključivu nadležnost Regionalnog suda u Vilniusu.

To ovisi o vrijednosti spornog tužbenog zahtjeva, pri čemu regionalni sudovi rješavaju građanskopravne predmete koji uključuju tužbene zahtjeve veće od 150 000 LTL, osim predmeta koji se odnose na obiteljske i radne odnose i predmeta koji se odnose na naknadu materijalne štete.

Nadležnost ovisi i o drugim čimbenicima osim spornog tužbenog zahtjeva.

Regionalni sudovi isto tako kao prvostupanjski sudovi rješavaju sljedeće građanskopravne predmete:

predmete koji se odnose na pravne neimovinske odnose u području autorskog prava;

predmete koji se odnose na pravne odnose u okviru javnih natječaja;

predmete koji se odnose na stečaj ili restrukturiranje, osim predmete koji se odnose na stečaj fizičkih osoba;

predmete u kojima je jedna od stranaka strana država;

predmete koji se temelje na tužbenim zahtjevima u pogledu obvezne prodaje udjela;

predmete koji se temelje na tužbenim zahtjevima u pogledu istrage djelatnosti pravnog subjekta;

predmete koji se odnose na naknadu materijalne i nematerijalne štete nastale povredom utvrđenih prava pacijenata;

9) druge građanske predmete koje u skladu s posebnim zakonima moraju rješavati regionalni sudovi kao prvostupanjski sudovi.

Regionalni sud u Vilniusu ima isključivu nadležnost kao prvostupanjski sud u sljedećim građanskim predmetima:

predmetima koji se odnose na sporove iz Zakona o patentu (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

predmetima koji se odnose na sporove iz Zakona o žigu (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

predmetima koji se odnose na posvojenje građanina Litve koji boravi u Republici Litvi na temelju zahtjeva državljanina drugih država;

drugima građanskim predmetima za koje je u skladu s posebnim zakonima kao prvostupanjski sud isključivo nadležan Regionalni sud u Vilniusu.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Tužbeni zahtjev podnosi se sudu u skladu s mjestom boravišta tuženika. Tužbeni zahtjev protiv pravne osobe podnosi se u skladu s mjestom sjedišta pravne osobe kako je navedeno u registru pravnih osoba. Ako je tuženik država ili općina, tužbeni se zahtjev podnosi u skladu s mjestom sjedišta institucije koja zastupa državu ili općinu.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Tužitelj ima pravo odabrati jedan od nekoliko sudova koji su nadležni za predmet.

Stranke se isto tako mogu dogovoriti o tome kojem sudu treba podnijeti tužbeni zahtjev. Člankom 32. Zakona o parničnom postupku utvrđeno je da stranke mogu sporazumno promijeniti mjesnu nadležnost za svoj predmet, ali nadležnost suda, koju određuje sam sud u skladu sa svojom isključivom nadležnošću, za predmet spora ne može se promijeniti sporazumom stranaka.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Kako je utvrđeno u članku 30. Zakona o parničnom postupku, tužitelj može odabrati sud koji je nadležan u sljedećim slučajevima:

tužbeni zahtjev protiv tuženika čije mjesto boravišta nije poznato može se podnijeti u skladu s mjestom tuženikove imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev protiv tuženika koji nema mjesto boravišta u Republici Litvi može se podnijeti u skladu s mjestom tuženikove imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta u Republici Litvi;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na djelatnosti podružnice pravnog subjekta može se isto tako podnijeti u skladu sa sjedištem poslovnice;

tužbeni zahtjev za dodjelu naknade za uzdržavanje ili utvrđivanje očinstva može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom boravišta tužitelja;

tužbeni zahtjev za naknadu štete zbog narušenog zdravlja osobe, uključujući smrt, može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta tužitelja ili mjestom gdje je šteta pretrpljena;

tužbeni zahtjev za naknadu štete na imovini osobe može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta (sjedišta) tužitelja ili mjestom gdje je šteta nanesena;

tužbeni zahtjev za naknadu štete prouzročene protupravnom osudom, protupravnom primjenom mjera zadržavanja, protupravnim pritvorom, protupravnom primjenom postupovnih sredstava ograničavanja ili protupravnom upravnom kaznom (uhićenjem), uključujući štetu nastalu zbog protupravnih radnji suca ili suda tijekom rasprave o građanskom predmetu može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev za naknadu štete nastale sudarom brodova i izvršenjem naknada štete za pomoć i spašavanje na moru, uključujući sve druge predmete u kojima je spor nastao iz pravnih odnosa koji uključuju pomorski promet može se isto tako podnijeti u skladu s lokacijom ili lukom gdje je prijavljen brod tuženika;

tužbeni zahtjev u pogledu sporazuma/ugovora u kojemu se navodi mjesto izvršenja može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom izvršenja tog sporazuma /ugovora;

tužbeni zahtjev u pogledu djelovanja u svojstvu skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom boravišta (sjedištem) skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na potrošačke ugovore može se isto tako podnijeti u skladu s potrošačevim mjestom boravišta.

Osim toga, tužbeni zahtjev protiv nekoliko tuženika s mjestom boravišta ili sjedištem na različitim mjestima može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedišta jednog tuženika prema odabiru tužitelja (članak 33. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Tužbeni zahtjev koji se odnosi na sporazum/ugovor kojim se utvrđuje mjesto izvršenja može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedištem tuženika ili u skladu s mjestom izvršenja sporazuma/ugovora prema tužiteljevu odabiru. Tužbeni zahtjev koji se odnosi na potrošačke ugovore može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedištem tuženika ili potrošača.

Tužbeni zahtjev koji se odnosi na dodjelu naknade za uzdržavanje može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedištem tuženika ili tužitelja prema odabiru tužitelja.

Građanska tužba za naknadu štete u kaznenom predmetu može se podnijeti kako bi se o njoj održala rasprava u skladu s pravilima o nadležnosti iz Zakona o parničnom postupku ako tužbeni zahtjev nije podnesen ili riješen kao dio kaznenog predmeta.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Člankom 31. stavcima 1. i 2. Zakona o parničnom postupku utvrđuju se sljedeće iznimke od općeg pravila mjesne nadležnosti koje su obvezujuće za tužitelja koji pokreće sudski postupak:

tužbeni zahtjevi u pogledu stvarnih prava na nekretnini, upotrebe nekretnine, osim zahtjeva za likvidaciju bračne imovine u predmetima razvoda, te poništenja zapljene nekretnine u nadležnosti su suda u mjestu gdje se nalaze nekretnina ili njezin glavni dio.

tužbeni zahtjevi vjerovnika ostavine podnesene prije nego što su je nasljednici prihvatili u nadležnosti su suda u mjestu ostavine ili njezina glavnog dijela.

Trebalo bi napomenuti i da se, u skladu s člankom 33. stavcima od 2. do 4. Zakona o parničnom postupku Republike Litve:

protutužba, neovisno u čijoj je nadležnosti, mora podnijeti na sudu na kojemu je podnesen početni tužbeni zahtjev. Ako je vrijednost tužbenog zahtjeva povećana, njegov predmet izmijenjen ili se podnošenjem protutužbe promijeni nadležni sud za spor određen prema njegovu predmetu, sud kojemu je podnesen početni tužbeni zahtjev mora odlučiti o svim pitanjima koja se odnose na tužbeni zahtjev (protutužbu) i riješiti meritum cijelog predmeta.

Ako se ijedan tužbeni zahtjev tužitelja treba podnijeti u skladu s pravilima isključive nadležnosti, cijela se tužba mora podnijeti u skladu s tim pravilima.

Ako je i za jedan tužiteljev tužbeni zahtjev nadležan regionalni sud, cijelu tužbu mora ispitati regionalni sud.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Stranke mogu promijeniti mjesnu nadležnost predmeta pisanim zajedničkim sporazumom. Međutim, stranke ne smiju sporazumom promijeniti nadležnost suda utvrđenu njegovom isključivom nadležnošću za predmet ili predmet tužbenog zahtjeva (članak 32. Zakona o parničnom postupku).

Nadležnost za rješavanje predmeta može se iznimno obrazložiti sudjelovanjem tuženika.

Sud može prenijeti predmet drugom sudu ako tuženik čije mjesto boravišta nije bilo poznato zatraži da se predmet prenese sudu u mjestu njegova boravišta (članak 34. stavak 2. točka 2. Zakona o parničnom postupku).

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Specijalizirani upravni sudovi koji djeluju u Republici Litvi ne sude u građanskim, trgovačkim i obiteljskim predmetima. Sude u predmetima proizašlima iz pravnih upravnih odnosa.

Posljednji put ažurirano: 21/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.